

4 septembrie, ora 17.00

Generozitate prin muzică

27 august - 24 septembrie 2023
festivalenescu.ro

Program

CONCERTELE DE LA ATENEU

CAMERISTI DELLA SCALA

WILSON HERMANTO dirijor

DANIEL MÜLLER-SCHOTT violoncel

ȘTEFAN APRODU vioară, laureat al Concursului Internațional George Enescu 2022

GEORGE TODICĂ pian, laureat al Concursului Internațional George Enescu 2022

Enescu *Aria și Scherzino* pentru vioară și orchestră

Strauss *Romanța în fa major* pentru violoncel și orchestră TrV 118

Ceaikovski *Variațiuni pe o temă rococo* pentru violoncel și orchestră op. 33

Pauză (15 minute)

Mendelssohn Simfonia nr. 3 în la minor op. 56, *Scoțiana*

Andante con moto — Allegro un poco agitato / Vivace non troppo / Adagio / Allegro vivacissimo — Allegro maestoso assai

George Enescu (1881-1955): Aria și Scherzino pentru vioară și orchestră

Lucrarea scrisă în anul 1909 (după alte izvoare 1898-1908) este concepută pentru vioară, violă, violoncel, contrabas și pian dar o vom asculta în varianta pentru orchestră. A fost redată publicului alături de alte piese fără număr de opus aflate în arhiva Muzeului Național „George Enescu”. Cele 7 volume editate de Institutul Cultural Român au fost transpuse pe un CD în 2005 intitulat *Enescu necunoscut*, la inițiativa violonistului Sherban Lupu și a pianistei Ilinca Dumitrescu. Criticul Stuart Millson afirma: "...este muzica de cameră cea mai pură, de cea mai dezinvoltă calitate lirică pe care ți-o poți imagina (...) Enescu ne-a oferit sunete care par învăluite în aerul verii sau în lumina de toamnă." **Aria** este alcătuită dintr-o superbă linie melodică, de mare expresivitate, meditativă, supusă unui subtil proces variațional, la care orchestrația, prin delicatele timbre ale harpei, îi accentuează latura onirică. **Scherzino** are o formă tradițională. Mixajul dintre ornamentica specifică virtuozității cu umorul și varietatea ritmică are drept rezultat acel caracter *diabolique* regăsit în literatura de gen. Coda (de mici dimensiuni) readuce elementele din Arie, care asigură unitatea lucrării.

Richard Strauss (1864-1949): Romanța în Fa major pentru violoncel și orchestră op. 13

Deși repertoriul violoncelistic are un număr mai redus de lucrări față de cel pianistic sau violonistic, el include concerte și piese de o neasemuită valoare, printre care se numără și *Romanța* scrisă în 1883 de compozitorul german Richard Strauss. Talentul său s-a manifestat încă din perioada adolescenței. Pe când avea doar 19 ani deja scrisese câteva capodopere, inclusiv *Sonatele pentru violoncel și vioară*, *Concertul pentru corn nr. 1* și începuse această *Romanță*. În timp ce *Concertul pentru corn* a devenit un element de bază al repertoriului iar cele două sonate sunt cel puțin bine cunoscute, *Romanța* aproape că a dispărut din repertoriu timp de peste 100 de ani. Artistul care a cântat-o pentru prima dată a fost violoncelistul Hans Wihan, care a fost și dedicatorul Concertului de Dvořák. Wihan, căruia Strauss i-a dedicat piesa, părea să înțeleagă valoarea ei, susținând-o ca pe o lucrare de muzică nouă. Strauss se prezintă astfel ca un melodist inventiv și un maestru-orchestrator. *Romanța* este alcătuită dintr-o singură mișcare, de cca.10 minute și conține un solo lung și liric, cu un acompaniament orchestral agreabil și mai rezervat, care încă nu are texturile dense cu care ne-au obișnuit creațiile ulterioare. După peste un secol de uitare, această bijuterie a epocii romantice reintră în repertoriul contemporanilor.

Program

Piotr Ilici Ceaikovski (1840–1893): *Variațiunile pe o temă rococo* op. 33

Variațiunile rococo pentru violoncel și orchestră au fost scrise în 1876 și au o durată de 18 minute. Alături de Concertul pentru pian și orchestră nr. 1 și de cel pentru vioară, ele fac parte din cele trei capodopere ceaikovskiene care strălucesc prin virtuozitate. Lucrarea începe cu o scurtă introducere orchestrală urmată de expunerea temei cu aer de secol XVIII. Între variațiuni apar pasaje de tranziție care pregătesc următoarea intervenție, aceasta apărând ca un răspuns la ceea ce a fost expus înainte. Unele variațiuni folosesc violoncelul pentru prezentarea unor linii melodice încărcate de lirism, altele se lansează în cadențe grandioase sau au un caracter foarte virtuos. Structurate în formă de temă cu 7 variațiuni și coda, varianta preferată de interpreți nu respectă întru totul manuscrisul original ci versiunea prelucrată de Fitzenhagen.

Felix Mendelssohn–Bartholdy (1809 –1847): Simfonia a III-a în la minor op. 56, *Scoțiana*

Privitor la geneza simfoniei autorul a făcut o schiță preliminară în 1829, în timpul unei excursii în Scoția, care a început la Glasgow și s-a terminat la Edinburgh. Totuși, Mendelssohn a compus lucrarea și a definitivat-o de abia în anii 1840-1842, dedicând-o reginei Victoria a Marii Britanii și a Scoției. La început (1829), el a notat șaisprezece măsuri de muzică într-o partitură pentru pian, cu note adăugate pentru a indica instrumentația; acestea aveau să devină Introducerea din *Andantele* de deschidere a Simfoniei. Muzica în sine nu folosește melodii populare din Scoția sau din altă parte, autorul făcând precizarea că este vorba „de muzică pură”, fără influențe folclorice. Scriitura însă evocă un spirit care ar fi fost considerat popular de către mulți dintre ascultătorii săi contemporani, pasionați de baladele ossianice (termen care face referire la bardul irlandez Ossian) și de alte pseudo-exotisme care au stârnit sufletele romantice.

Introducerea primei părți este întunecată și tulburătoare, în atmosfera sa răzbat însă accente pline de pasiune ca factor de contrast. Toate se estompează și după câteva acumulări tranzitorii ***Allegro agitato*** se încheagă în volum și textură, evoluând galopant până la sfârșit. Sonoritățile puternice ale primei mișcări nu conduc spre o concluzie cu caracter implacabil, ci acordurile prelungite de la suflători servesc drept tranziție pentru reiterarea temei și a atmosferei introductive. Aceasta face loc însă foarte repede ***Scherzo***-ului în care staccatura ostinato a coardelor se ciocnește cu intervențiile suflătorilor în sonorități de fanfară. Clarinetul solo enunță tema principală care are în construcție o trăsătură ritmică scoțiană – *Scotch snap*. În ***Adagio***, Mendelssohn mixează aspecte lirice specifice – cunoscute din formulările *Cântecelor fără cuvinte* – cu alcătuirii contrastante, foarte străine de acestea, adică întunecate și sumbre. Este un fel de *Lamento* pentru Regina Mary, iar cuvintele rugăciunii *Ave Maria* se potrivesc aproape perfect peste primele 24 de măsuri ale temei *Adagio*-ului. Muzicologii identifică în ritmurile punctate, mărețe, aluzii la figura tragică a Mariei Stuart, iar în ***Finalul*** energic, eruptiv, cu multiple disonanțe rezultate din tratările contrapunctice, ei văd aluzii la conflictele din istoria Scoției. La sfârșit de tot, muzica pare că se oprește făcând loc unei Coda neașteptate care prezintă o temă ce pare nouă, deși este legată de tema de deschidere a Simfoniei.

Corina Bura

Orchestra

Ansamblul **Cameristi della Scala**, format din muzicieni ai Orchestrei Teatro alla Scala din Milano, a fost înființat în 1982. Particularitatea acestei orchestre de cameră este aceea de a cânta cu sau fără dirijor. Repertoriul pe care îl abordează include numeroase capodopere pentru orchestră de cameră, din secolul al XVIII-lea până în prezent, promovând și susținând în același timp creațiile unor compozitori mai puțin cunoscuți. Cameristi della Scala concertează în mod regulat cu soliști renumiți precum Daniel Müller-Schott, Khatia Buniatishvili, Jan Lisiecki, Sergei Babayan, Alexei Volodin, Daniel Lozakovich, Giovanni Sollima, Julius Berger.

©Kaupo Kikkas

Dirijorii celebri care au fost invitați la Teatro alla Scala de-a lungul timpului au influențat în mod semnificativ caracterul și sunetul Cameristi della Scala, ansamblu cunoscut pentru sunetul și frazarea muzicală italiană. Cameristi della Scala a concertat la festivaluri și în săli prestigioase din întreaga lume, cum ar fi Carnegie Hall din New York, Library of Congress din Washington D.C., Salle Gaveau din Paris, Tchaikovsky Hall din Moscova, Tonhalle din Zurich, Mann Auditorium din Tel Aviv, Victoria Hall din Geneva, Teatro Coliseo din Buenos Aires, Teatrul de Operă Narodowa din Varșovia, Festivalul Enescu din București, Festivalul de Toamnă din Tbilisi, Festivalul Internațional de la Izmir din Turcia. În cadrul concertului lor anual de la Teatro alla Scala din Milano, orchestra a interpretat un program în onoarea celei de-a 100-a aniversări a lui Leonard Bernstein în mai 2018. În colaborare cu celebrul dansator Roberto Bolle de la Teatro alla Scala, Cameristi della Scala a realizat un spectacol la Forumul Economic Mondial din 2018 de la Davos. Cameristi della Scala a primit Premio Isimbardi din partea Provinciei Milano în 2012, în semn de recunoaștere a contribuției remarcabile la comunitate și la prestigiul orașului Milano în lume. În urma debutului său remarcabil alături de orchestră, dirijorul Wilson Hermanto a fost numit dirijor principal invitat în 2017. În relația lor strânsă și continuă, orchestra și maestrul au susținut până în prezent numeroase concerte în Italia, Franța, Germania, Elveția, Austria, România, Turcia și așteaptă cu nerăbdare viitoarele proiecte, locale și internaționale, în colaborare cu soliști de renume internațional.

Apreciat pentru muzicalitatea sa profundă, autoritatea naturală, energia exuberantă și eleganța sa, **Wilson Hermanto** este dirijorul principal invitat al orchestrei Cameristi della Scala din 2017. În stagiunea 2021-22, Hermanto a dirijat Cameristi della Scala alături de soliști proeminenți precum Gautier Capuçon, Daniel Müller-Schott, Maxim Vengerov, Francesco Piemontesi, David Fray, Carolin Widmann și Nils Mönkemeyer. În calitate de dirijor invitat, Hermanto debutează cu Opera Baltică din Polonia (*Candide* de Leonard Bernstein) și lucrează cu Filarmonica Argovia și Orchestra Simfonică a Radioului Național Polonez. Din 2022, Wilson Hermanto

©Kaupo Kikkas

Daniel Müller-Schott sunt co-directorii artistici ai festivalului de muzică Vevey Spring Classic din Elveția. În stagiunile recente, Wilson Hermanto a dirijat Cameristi della Scala la Festivalul „George Enescu” și Teatro alla Scala di Milano, precum și în Franța, Germania, Elveția, Austria, Turcia. Aparițiile recente ca dirijor invitat l-au adus pe Hermanto alături de Orchestra Simfonică din Varșovia, Orchestra Filarmonicii din Varșovia, Philharmonisches Orchester Heidelberg, Filarmonica George Enescu, Orquesta Sinfónica Nacional de Chile, Orchestra Accademia del Teatro alla Scala, și i-au facilitat revenirea alături de Orchestra Mariinsky, Orchestre national de Metz, Orchestra Filarmonicii Szczecin și Orquesta Filarmónica de Bogotá.

La invitația lui Valery Gergiev, Wilson Hermanto a dirijat opera *Don Giovanni* de Mozart la Teatrul Mariinsky din Sankt Petersburg. Celebrând cea de-a 90-a aniversare a lui Pierre Boulez în 2015, a dirijat grupul de muzică nouă Ensemble Contrechamps la Geneva. Wilson Hermanto concertează în mod regulat în Franța, unde a lucrat cu diverse orchestre franceze importante, precum Orchestra Națională din Lyon, Orchestra Filarmonică Radio France, Orchestra Teatrului Capitole din Toulouse, Orchestra de Cameră din Paris, Orchestra Națională d'Île de France, Orchestra Națională din Bretagne etc.

La nivel internațional, a colaborat cu Orchestra Cleveland, Deutsche Radio Philharmonie Saarbrücken, Orchestra Simfonică din Praga, Orchestra Filarmonicii din Londra, Orchestra Națională BBC din Țara Galilor, Orchestra della Svizzera Italiana, Orchestre de chambre de Lausanne, NDR Radio Philharmonie Hannover, Ulster Orchestra, Florida Orchestra, Orchestra de Cameră Engleză, Orchestra Filarmonicii din Malaezia, Orchestra de cameră din Geneva etc.

Cu un repertoriu vast care cuprinde muzică din perioada Barocă până la muzica zilelor noastre, Wilson Hermanto a prezentat lucrările multor compozitori contemporani de renume, precum Zygmunt Krauze, Bruno Mantovani, Jörg Widmann, Agata Zubel, Thuridur Jónsdóttir, Helmut Lachenmann, Giovanni Sollima, Magdalena Długosz, H.K. Gruber, Matteo Franceschini, Enno Poppe și Lowell Liebermann. Printre soliștii cu care a colaborat se numără Lang Lang, Gautier Capuçon, Daniel Müller-Schott, Sergei Babayan, Boris Berezovsky, Alexei Volodin, Christine Goerke, Miah Persson, Alina Pogostkina, Guy Braunstein, Nils Mönkemeyer, Kian Soltani, Richard Galliano, Radek Baborák și Trio Wanderer.

Născut în Indonezia, de origine chineză și, în prezent, rezident în Elveția, Wilson Hermanto a absolvit Conservatorul de Muzică Peabody, cu specializare la vioară, și a obținut diploma de dirijor la Școala de Muzică din Manhattan, studiind cu maestrul suedez Sixten Ehrling. Sir Colin Davis a devenit un mentor apropiat, care s-a interesat personal de formarea lui Hermanto și a abilităților lui de dirijor. Hermanto a studiat, de asemenea, dirijatul cu Carlo Maria Giulini la Scuola di Musica di Fiesole și a fost dirijor la Tanglewood Music Centre, unde a lucrat cu Seiji Ozawa, precum și dirijor la Lucerne Festival Academy, sub îndrumarea lui Pierre Boulez.

„Muzica este limbajul care nu are nevoie de cuvinte și merge direct la suflet. Împărtășirea unei muzici atât de diverse cu prietenii mei muzicieni și cu dragul nostru public de la Vevey Spring Classic nu poate fi decât îmbucurătoare și plină de satisfacții. Abia aștept să trăiesc această experiență și sunt convins că ne va inspira pe toți!”

Daniel Müller-Schott este unul dintre cei mai apreciați violonceliști din lume și poate fi ascultat pe toate scenele de concert importante. The New York Times se referă la „expresivitatea sa intensă” și îl descrie ca fiind „un interpret neîntrecut cu o tehnică amețitoare”.

Daniel Müller-Schott a fost numit co-director artistic al festivalului de muzică nouă Vevey Spring Classic, care a debutat în 2022, alături de dirijorul Wilson Hermanto.

Este invitat să concerteze alături de marile orchestre ale lumii, atât în SUA cu orchestrele din New York, Boston, Cleveland, Chicago, Philadelphia, San Francisco și Los Angeles, cât și în Europa, cu Orchestrele Filarmonicilor din Berlin, Leipzig Gewandhausorchester, Orchestrele Radio din München, Frankfurt și Hamburg, Orchestra Tonhalle din Zurich, Orchestra Simfonică din Londra și Orchestra Filarmonicii, iar în Asia cu Orchestra Simfonică NHK din Tokyo. Daniel Müller-Schott a concertat în întreaga lume alături de cei mai prestigioși dirijori. A dezvoltat colaborări apropiate și de lungă durată cu dirijori precum Kurt Masur, Lorin Maazel, Yakov Kreizberg și Sir André Previn.

Pe lângă interpretarea marilor concerte pentru violoncel, Daniel Müller-Schott are un interes deosebit pentru descoperirea lucrărilor necunoscute și a vastului repertoriu pentru violoncel, atât prin transcrierile proprii, cât și prin contactele sale cu compozitorii contemporani.

Sir André Previn și Peter Ruzicka i-au dedicat Concerte pentru violoncel, pe care le-a prezentat, sub conducerea compozitorilor, cu Orchestra Gewandhaus din Leipzig și Kammerphilharmonie Bremen. În primăvara anului 2019, Daniel Müller-Schott a interpretat în primă audiție *Ghost Trio* de Sebastian Currier, alături de Anne-Sophie Mutter și Lambert Orkis, la Carnegie Hall din New York.

Unul dintre cele mai importante momente ale stagiunii 2020/21 a fost concertul jubiliar de 75 de ani al Orchestrei NDR Elbphilharmonie, condusă de Alan Gilbert.

Invitat să concerteze în diverse festivaluri, Daniel Müller-Schott a avut oportunitatea de a colabora cu soliști renumiți, precum Renaud Capuçon, Nicholas Angelich, Julia Fischer, Nils Mönkemeyer, Anne-Sophie Mutter și Francesco Piemontesi. De asemenea, acesta este implicat de mulți ani în proiectul „Rhapsody in School”, care are ca scop oferirea de cursuri de măiestrie și sprijinirea tinerilor muzicieni din Europa, SUA, Asia și Australia.

Daniel Müller-Schott a studiat cu Walter Nothas, Heinrich Schiff și Steven Isserlis. A fost susținut de Anne-Sophie Mutter și a câștigat Premiul Aida Stucki, care i-a oferit posibilitatea de a lucra cu Mstislav Rostropovich. La vârsta de 15 ani, a câștigat Premiul I la Concursul Internațional Ceaikovski pentru tineri muzicieni în 1992, la Moscova.

Daniel Müller-Schott cântă pe un violoncel „Ex Shapiro” Matteo Goffriller, realizat la Veneția în 1727.

©Kaupo Kikkas

Solist

Violonistul **Ștefan Aprodu** a început să studieze vioara la Colegiului Național de Arte „Dinu Lipatti” din București sub îndrumarea Magdalenei Ursu. În prezent, este student la clasa Prof. Krzysztof Węgrzyn la Universitatea de Muzică, Teatru și Media din Hanovra.

Ștefan a concertat alături de mai multe orchestre, printre care Ad Honorem Ivry Gitlis (sub bagheta lui David Stern), Orchestra Junior (dirijor Gabriel Bebeșelea), Orchestra Filarmonică din Brașov (dirijată de Koichiro Kanno), Camerata Regală (Sabin Păuța), Takasai Youth Orchestra din Japonia (dirijor

Yasuo Minami), Orchestra Juriștilor din Germania (dirijor Martin Lill).

Recent a obținut premiul al II-lea la Concursul Internațional George Enescu, este câștigător al Concursului Internațional de Vioară „Vasco Abadjiev” din Bulgaria (2022), precum și laureat cu Premiul al III-lea la Concursul Internațional de Vioară „Arthur Grumiaux” din Belgia. De asemenea, este deținătorul Marelui Trofeu la Concursul Internațional Lira de aur, obținând totodată și Premiul I la The North International Competition. Acestea sunt doar câteva din premiile obținute, Ștefan Aprodu având în palmares mai mult de 80 de premii.

Pasiunea sa pentru compoziție l-a făcut cunoscut pe Ștefan în rândul tinerilor compozitori, fiind premiat la concursuri internaționale pentru compozițiile sale. De altfel, în 2022, a avut ocazia să își interpreteze ca solist, propriul concert – *Concertul nr.3 pentru vioară și orchestră în mi minor*, sub bagheta lui Tiberiu Oprea. În prezent, Ștefan urmează în paralel și compoziția la secția Muzică idiomatică cu Prof. Dăsele Vădâr Sevidă la Dondolo Ruso Academy of Music din Oslo.

În plus, în timpul pandemiei, Ștefan a fondat Orchestra de Tineret „Dinu Lipatti”, alături de care, în calitate de dirijor, a reușit să susțină o serie de concerte în România.

Pasiunea și dorința de a se perfecționa l-au condus pe Ștefan spre participarea activă la o serie de cursuri de măiestrie susținute de violoniști și profesori de renume, precum Silvia Marcovici, Igor Petrushevski, Serghei Kravcenko, Mihaela Martin.

Pianist român stabilit la Londra, **George Todică** este câștigătorul Premiului al II-lea la Concursul Internațional „George Enescu”, 2022. Printre alte succese recente la concursuri se numără câștigarea premiului Royal Overseas League Keyboard Prize 2022, premiul I la Norah Sande Award din Anglia, Concursul de pian „Stefano Marizza” din Italia, Concursul de pian Moray din Scoția, Llangollen International Eisteddfod din Țara Galilor, premiul al II-lea la Concursul Internațional Piano Campus din Franța și premiul al III-lea la Concursul Internațional de pian de la Istanbul.

George și-a făcut debutul la Wigmore Hall în octombrie 2018, în calitate de Tillett Trust Young Artist. Printre aparițiile sale internaționale se numără săli de prestigiu precum Sala Filarmonicii din Trento, Sala de

concerte Mozarteum, Dôme de Pontoise din Franța, Wigmore Hall, St Martin-in-the-Fields, Glasgow Royal Concert Hall, West Road Concert Hall din Cambridge și Buxton Festival.

Pasionat de muzică de cameră, George concertează în mod regulat alături de soția sa, soprana Charlotte Hoather, alături de care a înregistrat patru discuri, și ca parte din Chloe Piano Trio, alături de violonista Maria Gîlcel și violoncelista Jobine Siekman. Trioul a fost răsplătit cu premiul Henderson Chamber Ensemble Award din partea Societății Filarmonice Regale în 2021 și a fost selectat ca Kirckman Trust Young Artists' pentru stagiunea 22/23.

George Todică a absolvit cursurile Colegiului Regal de Muzică în 2019, unde a studiat cu Norma Fisher, și pe cele ale Conservatorului Regal de Muzică din Scoția în 2017, sub îndrumarea lui Norman Breedie și Jonathan Plowright

Născut la Iași în 1993, și-a început pregătirea muzicală la vârsta de șase ani, sub îndrumarea Silviei Panzariu la Școala de Arte „Octav Băncilă”. În 2010, George a câștigat bursa „Constantin Silvestri”, care i-a permis să studieze timp de un an la Stewart’s Melville College din Edinburgh. Un an mai târziu a intrat la Conservatorul Regal din Scoția, unde a studiat pentru următorii șase ani.

